Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

29 517 Veiligheidsregio's

Nr. 109 BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 februari 2016

Op 14 april 2015 heb ik uw Kamer, mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie, geïnformeerd over de mobiele bereikbaarheid van 112 (Kamerstuk 29 517, nr. 97). Uit onderzoek van Agentschap Telecom en TNO kwam een positief beeld naar voren: het percentage geslaagde mobiele testoproepen lag rond de 99%. Het onderzoek liet verder zien dat naast mobiele dekking een aantal andere factoren invloed heeft op de slagingskans van een mobiele noodoproep, zoals de ontvangstgevoeligheid van de gebruikte mobiele telefoon toestellen en weersomstandigheden. Op 30 april 2015 hebben de Minister van Veiligheid en Justitie en ik met uw Kamer over de onderzoeksresultaten gesproken en toegezegd om uw Kamer eind begin 2016 te informeren over de verbeteringen van de lokale mobiele bereikbaarheid van 112, de tarieven voor het plaatsen van antennes op Rijksgebouwen, de ontvangstgevoeligheid van mobiele telefoons, de opbouwtijden van gesprekken naar 112 en bewustwording van de handelingsperspectieven om de slagingskans van een noodoproep zo groot mogelijk te maken. Hierbij geef ik, mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie, invulling aan deze toezegging.

Lokale mobiele bereikbaarheid 112

In mijn brief van 14 april 2015 heb ik gemeenten en operators opgeroepen om het initiatief te nemen tot verbetering van de lokale mobiele bereikbaarheid van 112 en gewezen op de goede voorbeelden in de gemeenten Dinkelland, Winterswijk, Hardenberg en Tubbergen, waar op initiatief van deze gemeenten operators en gemeenten samen hebben gezocht naar mogelijkheden om de lokale mobiele dekking te verbeteren. Ik heb daarnaast Agentschap Telecom verzocht om, indien een gemeente of operator dit wenst, beschikbare technische expertise aan te bieden om, in het verlengde van het onderzoek, het lokale beeld compleet te krijgen.

Acht gemeenten en de Vereniging Zeeuwse Gemeenten hebben gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Agentschap Telecom heeft deze gemeenten gedetailleerde kaarten gestuurd en indien dit nog niet was

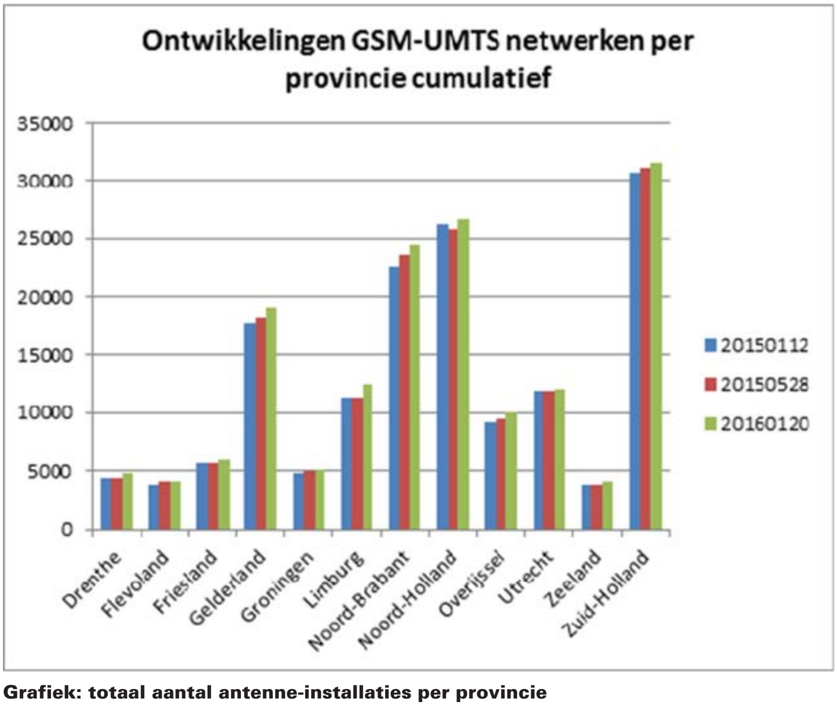
kst-29517-109
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2016

gebeurd, geadviseerd contact op te nemen met de operators. Agentschap Telecom heeft daarnaast uitleg gegeven over de mobiele bereikbaarheid van 112 en in een incidenteel geval lokale metingen verricht, zoals in Huizen en Naarden. Agentschap Telecom heeft met zeven gemeenten contact gezocht naar aanleiding van berichtgeving in de media om ondersteuning aan te bieden. Deze gemeenten hebben vervolgens niet kenbaar gemaakt dat er behoefte is aan vervolgacties vanuit het Agentschap Telecom.

In het contact tussen mijn ministerie en operators hebben operators aangegeven dat zij verbeteringen hebben doorgevoerd in hun netwerken. Het gaat om het vernieuwen van bestaande apparatuur, het bijplaatsen van masten en antennes en het bijstellen van bestaande antenne-installaties. Agentschap Telecom heeft een toename geconstateerd in het aantal antenne-installaties voor spraakcommunicatie. Agentschap Telecom heeft de toename inzichtelijk gemaakt in onderstaande tabel en grafiek. Agentschap Telecom heeft daarbij de gegevens uit het openbare Antenneregister gebruikt en heeft op drie momenten gekeken: begin 2015, halverwege 2015 en begin 2016.

peildatum	GSM900	GSM1800	UMTS900	UMTS2100	TOTAAL
20150112	48720	13807	15065	74394	151986
20150528	48232	13079	17454	75836	154601
20160120	43425	13502	23180	80203	160310

De provincie Drenthe kent de grootste procentuele stijging van het aantal antenne-installaties (9,5%), gevolgd door Limburg (8,9%) en Overijssel (6%). In onderstaande grafiek is het aantal antenne-installaties op de verschillende peildata per provincie weergegeven.

Grafiek: totaal aantal antenne-installaties per provincie

Verschillende operators hebben aangegeven dat zij bij het doorvoeren van verbeteringen in hun netwerk nadrukkelijk hebben gekeken naar gebieden waar de mobiele dekking niet optimaal is gebleken. Operators stellen dat in een aantal van de 20 bevolkingskernen waar sprake was van vermin-

derde kans op mobiele bereikbaarheid van 112 de mobiele dekking reeds is verbeterd en daardoor ook de kans op mobiele bereikbaarheid van 112. In 2016 zullen verdere verbeteringen worden doorgevoerd.

Er is contact gezocht door mijn ministerie met 22 gemeenten, waaronder alle 18 gemeenten waar sprake was van een bevolkingskern met een verminderde kans op mobiele bereikbaarheid van 112. Niet alle gemeenten hebben gereageerd. Uit de contacten is gebleken dat er in ieder geval in zeven van die gemeenten, waaronder de gemeenten Lingewaal en Dinkelland, inderdaad verbeteringen zijn doorgevoerd, verbeteringen zijn gepland of dat er gesprekken over verbeteringen met de operators worden gevoerd. Twee gemeenten hebben aangegeven dat zij nog te weinig verbetering zien. De signalen van deze gemeenten zijn door mijn ministerie nogmaals onder de aandacht van de operators gebracht. Eén operator heeft inmiddels toegezegd naar de situatie in deze gemeenten te zullen kijken. Een aantal gemeenten heeft aangegeven dat verbetering van de mobiele dekking geen prioriteit heeft of dat het issue niet of nauwelijks speelt in hun gemeente. Dat bevestigt dat het initiatief op lokaal niveau dient te liggen, bij gemeenten en operators. Zij kunnen bepalen of ter plaatse verbeteringen nodig zijn en op welke manier dat het beste kan geschieden.

Ik verwacht dat gemeenten en operators hun verantwoordelijkheid blijven nemen bij het verbeteren van de mobiele bereikbaarheid van 112 en ik continueer hiervoor de ondersteuning door Agentschap Telecom tot eind 2016.

Kwaliteitseisen mobiele telefoon

Uit het onderzoek naar de mobiele bereikbaarheid van 112 bleek dat mobiele bereikbaarheid ook afhankelijk is van de kwaliteit van de gebruikte mobiele apparatuur. Ook bleek dat verschillende mobiele telefoons die op de Europese markt worden aangeboden een variatie lieten zien in gevoeligheid voor het ontvangen van mobiele signalen. Dit is eerder geconstateerd in een onderzoek van de Deense universiteit van Aalborg (Mobile Phone Antenna Performance 2013, 28 november 2013, Aalborg University).

De nieuwe Europese radioapparatenrichtlijn voorziet in omzetting in nationale wetgeving op 12 juni 2016. De implementatiewet hiertoe is in de Tweede en Eerste Kamer recent aangenomen (Kamerstuk 34 260, nr. 3). De nieuwe eisen voor radioapparaten gaan vervolgens per 13 juni 2017 gelden. Dit betekent dat mobiele telefoons met een hele lage gevoeligheid voor mobiele signalen vanaf 13 juni 2017 niet meer mogen worden verkocht. Mobiele telefoons moeten dan voldoen aan een minimaal kwaliteitsniveau voor het ontvangen van mobiele signalen. Dit minimale kwaliteitsniveau wordt in het Europees Telecommunicatie Standaardisatie Instituut (ETSI) via de aangesloten nationale comités vertaald naar eisen aan technische apparatuur die hun beslag krijgen in geharmoniseerde normen. Deze normen worden in de praktijk gebruikt voor het beoordelen van de conformiteit van mobiele telefoons aan de richtlijneisen. Ik heb in mijn brief van 14 april 2015 aangekondigd dat ik binnen ETSI zal aandringen op een voortvarende ontwikkeling van adequate normen om aan de richtlijn te voldoen. Deze onderhandelingen zijn gestart en lopen door in 2016.

Opbouwtijden

Uit het onderzoek naar de mobiele bereikbaarheid van 112 bleek tevens dat er soms sprake is van langere opbouwtijden van een mobiel gesprek

naar 112. In 1% van de testoproepen bleek de opbouwtijd langer dan 10 seconden te zijn. Gedurende die tijd hoort de beller geen kiestoon of ander geluid. Daardoor kan het gebeuren dat een beller ten onrechte denkt dat de noodoproep niet slaagt.

Mijn ministerie is hierover in gesprek gegaan met de operators. De operators geven aan dat er inmiddels verbeteringen zijn doorgevoerd. Dat wil zeggen dat door technische verbeteringen de terugschakeltijd van 4G, waarover nu nog alleen dataverkeer kan worden afgewikkeld, naar 2G of 3G met enkele seconden is afgenomen. Zodra het in de nabije toekomst mogelijk wordt om mobiele noodoproepen naar 112 af te wikkelen via 4G is terugschakelen naar 2G of 3G niet meer nodig. De opbouwtijden van mobiele oproepen naar 112 zullen daardoor verder afnemen. Operators hebben toegezegd dat zij deze mogelijkheid zullen introduceren zodra in de praktijk aan alle gewenste kwaliteitsparameters voldaan kan worden. Afhankelijk van het betreffende netwerk zijn daar verschillende netwerk-updates en testen voor nodig. De introductietermijn zal per operator verschillen. Drie van de vier operators hebben toegezegd dat introductie voor 112 in de loop van 2016 of uiterlijk begin 2017 zal plaatsvinden. De vierde operator zal uiterlijk voor het einde van 2017 volgen.

Communicatie Handelingsperspectief

Uit het onderzoek naar mobiele bereikbaarheid van 112 bleek dat bellers zelf ook de kans op een geslaagde mobiele noodoproep kunnen vergroten. In de bevolkingskernen waar de kans op een geslaagde oproep ten tijde van de metingen door Agentschap Telecom statistisch lager was dan 99%, zijn mensen de afgelopen maanden extra geïnformeerd over de mogelijkheden voor een beller om de slagingskans van een noodoproep zo groot mogelijk te maken.

De afgelopen maanden is in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie aan de betreffende gemeenten verschillend basismateriaal beschikbaar gesteld met informatie over het handelingsperspectief tijdens een noodgeval en tips om de mobiele bereikbaarheid van 112 te vergroten. Deze informatie is aan bewoners verspreid via huis aan huis bladen en lokale en regionale websites. Hiermee zijn 148 dorpskernen bereikt. Daarnaast is ook materiaal beschikbaar gesteld voor recreanten in de betreffende gebieden via verschillende VVV's. Niet alle gemeenten met een statistisch lagere slagingskans hebben gebruik gemaakt van het beschikbare materiaal. Deze gemeenten gaven aan dat in hun gemeente het probleem niet speelt of leeft. Het basismateriaal blijft ook in de toekomst beschikbaar voor gemeenten die willen communiceren over de mobiele bereikbaarheid van 112.

Tarieven medegebruik C2000-masten

Tijdens het overleg met uw Kamer op 30 april 2015 zijn ook vragen gesteld over de tarieven voor medegebruik van C2000-masten (Kamerstuk 29 517, nr. 102). Er zou sprake zijn van tarieven voor medegebruik van C2000-masten die niet meer marktconform zijn. Het Rijksvastgoedbedrijf heeft dit beoordeeld. Tot nu toe werd er voor elk radiosysteem (2G, 3G, 4G) een bedrag in rekening gebracht, terwijl moderne en toekomstige telecommunicatie-installaties zowel gelijktijdig als afzonderlijk 2G, 3G en 4G kunnen voeren. Gezien deze ontwikkeling heeft het Rijksvastgoedbedrijf besloten om met ingang van 2016 een herziene tariefberekening toe te passen. Daarbij wordt aangesloten bij het daadwerkelijke ruimtelijke beslag. Voor operators wordt het mogelijk om binnen een marktconforme tariefstelling voor medegebruik te maken van C2000-masten.

Roaming

Tijdens het Algemeen Overleg Telecommunicatie van 2 juli 2015 heeft het lid Klein vragen gesteld over onbedoelde roaming in grensgebieden. Ik heb toegezegd schriftelijk op deze vragen te reageren. Operators proberen hun netwerken zo in te richten en af te stemmen dat het Nederlandse netwerk zo goed mogelijk beschikbaar is in de grensregio. Hiervoor maken ze afspraken met buitenlandse providers. Dit is een continu proces van optimaliseren. In de grensregio kan het gebeuren dat een mobiele telefoon gebruik maakt van een buitenlands netwerk (roaming). Dat brengt voor de gebruiker extra kosten met zich mee. Om te vermijden dat er extra kosten worden gerealiseerd komt het voor dat gebruikers in de grensregio de mogelijkheid tot roamen op hun toestel uitschakelen. Het uitschakelen van roaming (zowel spraak als data) heeft geen effect op de mobiele bereikbaarheid van 112. 112-oproepen kunnen dan nog steeds worden afgehandeld door elk beschikbaar Nederlands of buitenlands netwerk.

In mijn brief van 9 november 2015 (Kamerstuk 24 095, nr. 393) heb ik uw Kamer bericht over de uitkomsten van de onderhandelingen over de Verordening interne telecommarkt. Gebruikers zullen vanaf 15 juni 2017 het eigen binnenlandse tarief betalen als ze in een ander EU-land roamen, binnen de grenzen van «normaal gebruik». Deze afspraak is afhankelijk gemaakt van de tijdige verlaging van de maximale groothandelstarieven die telecombedrijven elkaar rekenen wanneer hun klanten roamen. De Europese Commissie zal hiervoor 15 juni van dit jaar een wetgevend voorstel doen.

Tot slot

Er is het afgelopen jaar op verschillende manieren gewerkt aan het verder verbeteren van de mobiele bereikbaarheid van 112. Naast de ontwikkelingen op het gebied van het stellen van kwaliteitseisen aan mobiele telefoons en het verkorten van de opbouwtijden van mobiele oproepen, betrof dit vooral lokaal maatwerk. Ik vertrouw erop dat de gemeenten en operators met elkaar blijven werken aan verbetering van de lokale mobiele bereikbaarheid van 112. De ondersteuning door Agentschap Telecom en het basiscommunicatiemateriaal blijven dit jaar voor gemeenten beschikbaar. Ik zal de ontwikkelingen op het gebied van mobiele bereikbaarheid 112 blijven volgen.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp